

Stichting Psychoanalytische Fondsen¹ en Stichting Breukvlakken² hebben naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne het initiatief genomen tot een **benefiet-middag**

‘Waarom oorlog?’³ van Freud tot Poetin

op zondag 8 mei van 14.30 tot 17.45 uur

in Perdu, Kloveniersburgwal 86, Amsterdam en via livestream

De recente inval van Russische troepen in de Oekraïne op een schaal, die sommigen hadden voorzien, maar weinigen voor mogelijk hadden gehouden, heeft het politieke wereldtoneel op slag veranderd. De NAVO is weer springlevend, Duitsland werpt alle schroom van zich af en probeert zo snel mogelijk weer een militaire macht van belang te worden, en het EU-lidmaatschap van de Oekraïne, een paar maanden geleden nog ondenkbaar, is opeens waarschijnlijk geworden. Dat deze onbezonnen actie van Poetin, dromend over het herstel van een groot Russisch Rijk, zijn mogelijke ondergang zal betekenen wordt door weinigen betwijfeld. Maar de grote vraag is wanneer, volgende week, volgende maand, volgend jaar, volgend decennium? Niemand die het weet. En hoeveel ellende zullen hij en zijn trawanten nog teweegbrengen?

Er woedt immers een oorlog in Oekraïne, een oorlog die, dankzij het felle verzet van de Oekraïners, niet door Poetin gewonnen kan worden, tenminste niet zonder een hoge prijs. Maar Poetin kan het zich ook niet permitteren deze oorlog te verliezen. Dus het lijkt een slepende oorlog te worden, met alle excessen van geweld en menselijk lijden van dien. Er zijn innerlijk conflicterende verlangens van vrede voor Oekraïne en het voeren van oorlog door defensief oorlogsmateriaal te sturen en onze defensie inspanningen te vergroten. Het boekje ‘Waarom oorlog’ bevat een briefwisseling tussen Einstein en Freud (1930). Beiden willen oorlog voorkomen. Mensen verdragen de moderne instrumentalistische oorlog niet meer! Waarom hebben mensen naast een scheppende libidineuze behoefte ook behoefte om te haten en te vernietigen? De domesticerende kracht van beschaving dempt volgens Freud het driftleven en daarmee de agressie. Freud zag ook dat de mens niet zonder agressie kan vanwege de neiging tot zelfbehoud en voortplanting. Freud durfde niet te geloven dat agressie en oorlog konden worden uitgebannen. Helaas heeft hij gelijk gekregen, de Tweede Wereldoorlog en de huidige oorlog in Oekraïne vormen het trieste bewijs.

¹ De Stichting Psychoanalytische Fondsen stelt zich ten doel het verlenen van financiële steun aan de psychoanalytische praktijkvoering en aan initiatieven die bijdragen aan de verspreiding en de verankering van het psychoanalytisch gedachtegoed in de samenleving. www.psychoanalytischefondsen.nl

² De Stichting Breukvlakken stelt zich ten doel het freudiaanse gedachtegoed levend te houden door het genereren van aandacht voor ontwikkelingen op het snijvlak van psychoanalyse, psychotherapie, kunst en cultuur www.breukvlakken.nl

³ ‘Waarom Oorlog’, Hoogland & Van Klaveren, 2005. Ook aanbevolen ‘Oorlog en dood’ van Sigmund Freud met nawoord van A. Ladan, Sijbolet, 2017.

Mensen willen vrede maar soms ook oorlog als de menselijke maat grof wordt overtreden. Men leek er nu van overtuigd dat oorlog nergens meer goed voor was vanwege de ontwrichting van de samenleving en het enorme menselijke leed. Tot de dictator en de tsaar weer opstonden en hun macht grof misbruikten.

De komende weken, maanden, zal ons leven waarschijnlijk in de schaduw staan van deze oorlog, en zullen we dagelijks geconfronteerd worden met vreselijke verhalen en afschuwelijke beelden. Een oorlog tamelijk ver van ons bed, maar toch ook niet zo ver, want vluchtelingen uit Oekraïne komen massaal naar West-Europa en wanneer we eindelijk weer onbezorgd een biertje kunnen gaan drinken, zal er ook de doem zijn van de escalatie en de vraag of Poetin, in het nauw gedreven, ons misschien niet allemaal het verderf in zal storten en er een nieuwe ijsskoude oorlog dreigt.

Programma

Moderator: Jan Swinkels, voorzitter Stichting Breukvlakken

14.30 **Inloop**

15.00-15.15 **Oorlog en dood door de ogen van Freud**

Christine Franckx, psychiater, psychoanalytica

15.20-15.35 **Oorlog en dood, 100 jaar later**

Antonie Ladan, psychiater, psychotherapeut en psychoanalyticus

15.40 -15.55 **Oorlog en democratie**

Marc de Kesel, bijzonder hoogleraar, textuele, historische en systematische studies van het Jodendom en Christendom, Radboud Universiteit Nijmegen

16.00- 16.15 **Muzikaal intermezzo**

Accordeonist Oleg Lysenko (1974, Oekraïne) speelt gedeelten uit 'Vijf gezichten op het land van de Goelag archipel' van componist Victor Vlaslov (1936). Vlaslov leeft en werkt in Odessa als componist, uitvoerend musicus en docent aan het conservatorium.

16.15 – 16.30 **Pauze**

16.30 - 17.15 Ronde tafel op basis van stellingen geponeerd door de sprekers, naast de sprekers schuiven aan:

Abram de Swaan

socioloog en Em. hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam

Robert Serry

oud ambassadeur in Oekraïne

17.15- 17.45 Nazit en borrel

Kaarten via www.perdu.nl. Zaal € 15,- Livestream € 10,-

Alle opbrengsten uit kaartverkoop komen ten goede van de Stichting Oekraïners in Nederland - <https://www.ukrainians.nl/language/nl/>

Deze middag wordt mogelijk gemaakt door Stichting Psychoanalytische Fondsen